

Slimību profilakses un kontroles centrs

Valsts apmaksātas COVID-19 analīzes - kam tās veic un kā jārikojas

Ikvienam ir iespēja veikt valsts apmaksātu Covid-19 testu arī tad, ja nav saslimšanas simptomu

Iepriekš ir obligāti jāpierakstās, zvanot uz tālruna numuru 8303 darba dienās laikā no 8:00 - 20:00, sestdienās laikā no 9:00-15:00 un svētdienās laikā no 9:00-12:00. Šāds lēmums pieņemts, lai pēc ārkārtējās situācijas beigām, mazinoties ierobežojumiem, sabiedrībā būtu plaša testēšana, kas ļautu savlaicīgi atklāt iespējamu slimības uzliesmojumu. Ja cilvēkam nav saslimšanas simptomu, uz paraugu ņemšanas punktu var ierasties arī ar velosipēdu, kājām vai, lietojot masku, ar sabiedrisko transportu. Ja cilvēkam ir saslimšanas simptomi, iesakām tomēr vispirms sazināties ar savu ģimenes ārstu, kurš varēs konsultēt arī par nepieciešamo ārstēšanu un nosūtīt uz Covid-19 testu.

Paraugu izmeklēšanu nodrošina SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" (turpmāk - RAKUS) Laboratorijas dienests (Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija un Laboratorija "Gaiļezers"), SIA "Centrālā laboratorija", SIA "E.Gulbja laboratorija", un Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR" atbilstoši laboratoriju testēšanas kapacitātēm un pieprasījumam.

Parauga ņemšana laboratoriskai izmeklēšanai tiek nodrošināta 12 stundu laikā.

Paraugi laboratorijā izmeklēšanai tiek nogādāti 12 stundu laikā.

Laboratoriskā testēšana tiek veikta 12 - 24 stundas.

Testēšanas rezultāts ir zināms 48 stundu laikā kopš parauga ņemšanas brīža.

Par pozitīviem un apšaubāmiem izmeklējuma rezultātiem Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk - SPKC) informē gan pacientu, gan ģimenes ārstu un informācija ir pieejama pacientam un ģimenes ārstam e-veselības portālā.

Par negatīviem izmeklējuma rezultātiem informācija ir pieejama pacientam un ģimenes ārstam e-veselības portālā.

1. Bez ārsta nosūtījuma izmeklē:

1.1. personas ar akūtas elpceļu infekcijas pazīmēm, ja persona 14 dienu laikā uzturējusies ārvalstīs;

1.2. Latvijas valstspiederīgos bez akūtas elpceļu infekcijas pazīmēm, kuriem ir aizdomas par inficēšanos ar Covid-19 un kuri vēlas veikt minēto izmeklējumu, lai izvērtētu savu veselības stāvokli un novērstu citu personu inficēšanas iespējamību*.

Lai saņemtu minēto pakalpojumu, 1.1. vai 1.2. apakšpunktā minētā persona pirms tam piesakās uz izmeklējumu, zvanot uz tālruni 8303 darba dienās laikā no 8:00 - 20:00, sestdienās laikā no 9:00-15:00 un svētdienās laikā no 9:00-12:00. Personas, kurām nav akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmes, uz paraugu ņemšanas punktu var ierasties ar savu personīgo transportu, velosipēdu, kājām vai, lietojot masku, ar sabiedrisko transportu. Personas ar akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmēm - ar savu personīgo transportu.

*Personām, kuras nav Latvijas valstspiederīgās personas bez akūtas elpceļu infekcijas pazīmēm, minētais pakalpojums tiek sniegts atbilstoši laboratorijas maksas pakalpojumu cenrādim.

2. Ar ģimenes ārsta vai ārstējošā ārsta nosūtījumu izmeklē:

2.1. ar ģimenes ārsta nosūtījumu:

2.1.1. visas personas, kurām ir pneimonijas klīniskās pazīmes;

2.1.2. personas ar akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmēm;

2.1.3. personas, kurām ir hroniska slimība (cukura diabēts, hroniskas elpceļu slimības, sirds asinsvadu slimības, onkoloģiskas slimības utml.);

2.1.4. personas, kurām ir imūndeficīts, tai skaitā, kuras lieto imūnsupresīvu terapiju;

2.1.5. pacientus, kuri saņem orgānu aizstājterapiju;

- 2.1.6. Covid-19 pacienta kontaktpersonas;
- 2.1.7. Covid-19 pacientus (kontroles testus);
- 2.2. ar ārstējošā ārsta vai ģimenes ārsta nosūtījumu personas, kam plānota operācija vai invazīvas manipulācijas dienas stacionārā.

Šajos gadījumos ģimenes ārsts vai ārstējošais ārsts attālināti nosūta pacientu izmeklējumam, norādot par pacientu šādu informāciju (vārds, uzvārds, tālruņa numurs, informācija, vai izmeklējums ir pirmreizējs vai kontroles izmeklējums):

- izveidojot nosūtījumu e-veselības portālā vai;
- izveidojot nosūtījumu SIA "Centrālā laboratorija" mājas lapā (**www.laboratorija.lv**) vai SIA "E.Gulbja laboratorija" mājaslapā (**www.egl.lv**) vai;
- zvanot uz tālruni 8303 darba dienās laikā no 8:00 līdz 20:00, sestdienās laikā no 9:00-15:00 un svētdienās laikā no 9:00 -12:00.

SIA "Centrālā laboratorija" novirza zvanus uz SIA "E.Gulbja laboratorija" atbilstoši ģimenes ārstu prakses vietai vai pacienta dzīves vietai, lai nodrošinātu ģeogrāfisko pieejamību. Ja tuvākajā laboratorijā ir ilgāks gaidīšanas laiks, pacientu var nosūtīt uz nākamo tuvāko paraugu ņemšanas punktu.

Jāņem vērā, ka Covid-19 izmeklējuma veikšanai pacienti tiek aicināti doties uz paraugu ņemšanas punktu. Personas, kurām nav akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmes, uz paraugu ņemšanas punktu var ierasties ar savu personīgo transportu, velosipēdu, kājām vai, lietojot masku, ar sabiedrisko transportu. Ja ārsts uzskata, ka izmeklējums uz Covid-19 ir nepieciešams, iespēju robežās parauga ņemšana var tikt organizēta pacienta mājās. Piemēram, ja pacientam ir salīdzinoši smaga slimības gaita - drudzis, aizdomas uz pneimoniju u.c., pacienta mobilitāti ierobežojušas blakusslimības, epidemioloģiski nozīmīgs saslimšanas gadījums (strādā veselības nozarē, sociālā aprūpē, citos darbos, kas saistīti ar risku citu cilvēku veselībai), saslimuši divi un vairāk ģimenes locekļi. Ja minētajos gadījumos ģimenes ārsts konstatējis, ka pacientam nav iespējas pašam doties uz Covid-19 izmeklējumu, ģimenes ārsts nosūtījumā norāda, ka parauga ņemšana jāveic mājās.

Pēc nosūtījuma uz izmeklējumu saņemšanas 12 darba stundu laikā laboratorija sazinās ar pacientu un vienojas par parauga ņemšanu izmeklējumam - informē par parauga ņemšanas vietu un laiku.

3. Personu grupas, kas saistītas ar īpaši augstu Covid-19 izplatības risku, un kurām:

3.1. ir akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmes tiek izmeklētas saskaņā ar darba devēja norīkojumu - ārstniecības personas, farmaceiti un farmaceitu palīgi, sociālās aprūpes iestāžu un patversmju darbinieki, operatīvo dienestu darbinieki (policisti, ugunsdzēsēji, robežsargi, muitas darbinieki, Valsts vides dienesta inspektori u.c.), Latvijas Nacionālo bruņoto spēku aktīvā militārā dienesta pārstāvji, Pārtikas un veterinārā dienesta darbinieki, ziņu žurnālisti, TV un skaņu operatori, fotoreportieri, mazumtirdzniecības nozarē strādājošie darbinieki un valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" darbinieki;

3.2 izmeklēšanu veic bez akūtām elpceļu infekcijas slimības pazīmēm saskaņā ar:

3.2.1. darba devēja rīkojumu - starptautisku transporta pārvadājumu pakalpojumu sniedzēju darbinieki, civilie eksperti, kas apstiprināti dalībai starptautiskajās misijās un operācijās.

3.2.2. iestādes vadītāja rīkojumu - pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieki, sociālās aprūpes institūciju un patversmju klienti.

3. Izmeklējumu kolektīvam veic NMPD (ne mazāk kā 20 cilvēki) piesaka darba devēja vai iestādes pilnvarota persona, sazinoties ar NMPD koordinātoru, nosūtot e-pastu uz adresi **covid.iestades@nmpd.gov.lv** (precizējošu jautājumu gadījumā zvanot uz tālruni 67337095 (tālruņa darba laiks ir katru dienu no pirmdienas līdz piektdienai no plkst 8:30 līdz 17:00), norādot institūcijas nosaukumu, adresi, izmeklējamo personu skaitu un atbildīgās personas kontakttālruni. NMPD organizē un veic darba devēju nosūtīto darbinieku paraugu ņemšanu darba vietā.

Individuāli 3. punktā minētās personas piesakās uz izmeklējumu, zvanot uz tālruni 8303 darba dienās laikā no plkst. 8:00 - 20:00, sestdienās laikā no plkst. 9:00-15:00 un svētdienās laikā no plkst. 9:00-12:00.

4. Personu grupām, atbilstoši SPKC epidemiologu lēmumam, piesāka iestādes vadītājs, informējot NMPD, ka testēšana veicama pēc epidemioloģiskām indikācijām. Covid-19 infekcijas paraugu ņemšanu veic uz vietas Covid-19 infekcijas skartajā darba kolektīvā, sociālās aprūpes iestādē vai patversmē. Paraugu ņemšanu veic NMPD.

5. Stacionārā uz Covid-19 infekciju izmeklē:

- Visus uzņemšanas nodaļā hospitalizētos pacientus:
  - ar pneimoniju;
  - bez noteiktas dzīvesvietas;
  - ar akūtas elpceļu infekcijas slimības simptomiem;
  - pēc 48 stundām atkārtoti personas, kurām pirmais Covid-19 testēšanas rezultāts ir bijis negatīvs, bet minētajā laika periodā saglabājas vai parādās akūtas respiratoras infekcijas simptomi.
- Hospitalizētos (stacionētos) pacientus ar smagu akūtu respiratoru infekciju (turpmāk - SARI) bez cita

īemesla, kas pilnībā izskaidro klīniskās izpausmes, t. sk. SARI:

- pacienti, kuriem ir nepieciešama intensīvā terapija (skat. SPKC ieteikumus smagas akūtas respiratoras infekcijas (SARI) diferenciālai diagnostikai ar Covid-19 infekciju: https://spkc.gov.lv/upload/Aktualitates/2020/2019-nCoV/18.03.2020./sari_laboratora_diagnostika_sarscov2.pdf);
- pacienti ar neskaidras etioloģijas abpusēju pneimoniju.
- Hospitalizētos pacientus ar akūtas elpceļu infekcijas slimības simptomiem, ja inficēšanās notikusi stacionārā;
  - Personas ar neskaidras izcelsmes drudzi.
  - Grūtnieces un dzemdētājas ar augšējo elpošanas ceļu infekcijas simptomiem.
  - Personas, kam nepieciešama dzīvību glābjoša vai neatliekama operācija.
  - 2. punktā minētajos gadījumos, kā arī citos gadījumos atbilstoši ārsta lēmumam.
  - Laika posmā no 2020.gada 19.jūnija līdz 2020.gada 25.jūnijam visus uzņemšanas nodaļu pacientus, izņemot bērnus.

Pacientu grupas, kuru paraugi ir jāmarķē ar P burtu (prioritāri), lai nodrošinātu to, ka Slimību profilakses un kontroles centra epidemiologi pēc iespējas ātrāk saņem informāciju par šo personu izmeklēšanas rezultātiem un varētu uzsākt epidemioloģisko izmeklēšanu un pretepidēmisko pasākumu organizēšanu:

Ārstniecības iestāžu darbinieki;
Sociālās aprūpes iestāžu un patversmju darbinieki;
Sociālās aprūpes iestāžu un patversmju klienti;
NBS aktīvā militārā dienesta pārstāvji;
Policisti;
Ugunsdzēsēji.

!!! Pacienti, kuriem laboratoriski apstiprināts Covid-19, pārtraukt karantīnu un doties ikdienas gaitās drīkst tikai ar ārsta atļauju.

Kas jāievēro pacientiem, kuri dodas uz mobilajiem analīžu nodošanas punktiem?

- Obligāti ir iepriekš jāpiesakās, zvanot uz tālruni 8303 vai 67334433. Bez iepriekšēja pieraksta ierasties nedrīkst.
- Gaidīšanas laiks līdz analīžu veikšanai Rīgā ir aptuveni diennakts, bet reģionos tas var būt vairākas dienas.
- Lai neveidotos pacientu drūzma, laboratorisko izmeklējumu veikšana notiek rindas kārtībā katram pacientam noteiktā laikā, par ko viņš tiek informēts telefoniski.
- Dodoties uz analīžu nodošanas punktu, līdzīgi jāņem personu apliecinošs dokuments.
  - Par analīžu rezultātiem, kurā tiek apstiprināta COVID-19 saslimšana, pacientu telefoniski informē SPKC speciālists. Ja rezultāts ir negatīvs, pacients 2-3 dienu laikā no analīžu nodošanas brīža informāciju saņem portālā "E-veselība". Lai aplūkotu saņemto paziņojumu www.eveseliba.gov.lv, jāizvēlas "Pieslēgties" un "Iedzīvotājs". Pēc tam jāautorizējas, izmantojot internetbankas piekļuves datus, elektronisko parakstu vai personas apliecību (eID). Analīžu rezultātu paziņojums būs apskatāms izvēlnē "Pastkastīte". Ja nav iespējas pieslēgties E-veselības portālam, tad par analīžu rezultātu darba dienās darba laikā var zvanīt Nacionālajam veselības dienestam uz tālruni 8000 1234.
- **Ja analīzes apstiprina Covid-19 saslimšanu, rīkojies šādi. (Ieteikumi Covid-19 pacienta tuviniekiem)**
  - **Ja analīzes neapstiprina saslimšanu ar Covid-19, rīkojies šādi.**

!!! Ja Covid-19 saslimšanai raksturīgie simptomi ir smagi – ļoti augsta temperatūra, elpas trūkums, jāzvana uz ārkārtas tālruni 113.

Šādā situācijā visā Latvijā uz izsaukumiem dodas NMPD brigāde, kas nepieciešamības gadījumā pacientu nogādā slimnīcā. Aizdomu gadījumos par saslimšanu ar Covid-19 pacientu nogādā Latvijas Infektoloģijas centrā, Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā vai kādā no piecām reģionālajām slimnīcām: Ziemeļkurzemes reģionālajā slimnīcā Ventspilī, Liepājas reģionālajā slimnīcā, Vidzemes slimnīcā, Daugavpils reģionālajā slimnīcā vai Rēzeknes slimnīcā.

Kā darba devējs var nosūtīt darbinieku veikt COVID-19 analīzes?

Jā darba devējs savu darbinieku ar slimības simptomiem vēlas pārbaudīt uz COVID-19, nozares nozīmēts pārstāvis sazinās ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu par analīžu veikšanas iespējām un pieteiks konkrētu cilvēku sarakstu. Attiecīgi lielās veikalu ķēdes katra būs izvirzījušas savu kontaktpersonu, bet citi mazumtirgotāji aicināti sazināties ar Latvijas Tirgotāju asociācijas speciāli izveidoto Tirdzniecības nozares krīzes centru, kurš strādā visu diennakti (tel.n. 67297372). Līdzīgs algoritms attiecas arī uz "Latvijas Pasts" darbiniekiem.

©SPKC 2016. Visas tiesības rezervētas.